

Pap Mózes.

A mult század 80-as éveinek a legelején Tordátfalváról édesanyja, egy mosólygó arcú székely asszony hozta be a Sz.-Keresztúri gimnáziumba. Koránál fogva is kiemelkedett osztálytársai közül. De kitűnt komolyságával, vasszorgalmával és acélos akaratával. Míg tanulótlársai egy-egy ártatlan diák-csinyt megengedtek maguknak, addig Pap Mózsit könyvei mellett találták a késő esti órák és a hajnal első sugarai. És ez a nagy szorgalom és erős akarat nem pillanatnyi föllángolás volt, hanem végig kísérte őt egész életén. Élete tényeit ezek jellemzik. Érettségi vizsgájának az eredménye nem kedve szerint ütött ki, amiért a vizsgálobizottságot kérdőre vonta. Mivel a görögnyelvből kapott érdemjegyével volt főképpen elégedetlen „csakazértis“ görög és latin nyelvszakos hallgatója lett a kolozsvári egyetemnek. Tanulmányai befejeztével a sz.-keresztúri gimn. tanára lett. Innen kezdve élete története össze van forrva ez intézet történetével. Különösen amióta átvette az igazgatói tisztelet, azóta szép és népes családja mellett legfőbb gondja az intézet körül forgott. Erős harcot folytatott a Pap János-féle telek megvásárlása érdekében. Majd az új gimnáziumi épület építése és berendezése vette igénybe elszánt akaratát. Amikor pedig egyházunk Főtanácsát a kegyetlen sors az elé a súlyos kérdés elé állította, hogy választania kellett a sz.-keresztúri és kolozsvári főgimnáziuma között, s a szavazás az előbbi hátrányára megtörtént: ebben a drámai pillanatban, amikor a győzők és a legyőzöttek lesújtva, dermedten állottak, az általános csöndben felállott Pap Mózes. Csak annyit kért, hogy a Főtanács engedje meg, hogy *társadalmi* uton tarthassák fenn a sz.-keresztúri főgimnáziumot. Sokan gúnyosan mosolyogtak, mások meg lehetlenséget láttak a kérésben. De azért egyhangulag elfogadták. És ezen a lehetetlennek látszó és lemosolygott kérésen fordult meg a főgimnázium sorsa.

A történelem fogja méltatni azt az áldásos tevékenységet, melyet az intézettel kapcsolatban, annak külső és belső építésében kifejtett. A tanításban való módszerét illetőleg hangzottak el kifogások, de a kezei alól kikerült tanítványok ezrei áldják jó szívet és nemes lelkületét.

Ezenkívül tevékeny részt vett Sz.-Keresztur társadalmi, egyházi és politikai mozgalmaiban s mindenütt irányító és vezető szerepet vivott ki magának. Széles körben maradandó emléket hagyott maga után. Legyen csendes nyugalma az anyaföldben, melyet annyira szeretett.

Vári Albert.

Lókodi Sándor Gergely.

Az unitárius lelkészi karnak egy pátriárkális alakja kidült az élők sorából. Sándor Gergely ny. lelkész f. é. május 25-én 87 éves korában meghalt. Oklándon látta meg először a napot, s ott is hunyta le szemeit az utolsó álomra. Belső emberi családból származott, s kiváló lelkipásztori tulajdonságokat vitt magával pályájára. Ezeket az egyéni sajátságokat kiegészítette gondos és mélyreható tanulmányaival s ez által egyike lett legjobb nevű papjainknak. Dézsfalva, Székelyderzs és Kénos voltak lelkészi pályájának állomásai. Különösen mint szónok örvendett közkedveltségnek. A beszédben kifogyhatatlan volt, s mint a sebes folyam, úgy áradt lelkéből és ajkáról a szó és gondolat. Családi élete nem volt fellegtelen, de Isten jó feleséggel és kedves gyermekekkel áldotta meg, akik sok áldozattal járó, gondos nevelés után diszei voltak a családnak, s hasznos tagjaivá lettek a társadalomnak. Nyugalma legyen csendes.